

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI GLASNIK

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

907.
Licealna knjižnica
Ljubljana
Strossmayerjeva ulica. II. drž. gimn.

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naša omladina.

Muči me to vprašanje, če se samo malo poglobim v življenje naše učiteljske omladine. Vsakokrat me plaši isto spoznanje, da spi in smrči in ne morem si raztolmačiti, ali je sploh bistvo njegovega življenja spanje in smrčenje. Se prej pa, ko se hočem lotiti pojasnjevanja vprašanja samega, povdarjam, da se omejujem samo na šolsko življenje.

Svetovna vojna je pognala človeka v nekako »Sturm und Drang« periodo, kar je tudi opravičljivo, če pomislimo, da so vse tiste stare forme, ki so oblikovale predvojnega človeka, odpovedale službo povojnemu. Človek je spoznal, da se nahaja v nekaki krizi s samim seboj in sedaj išče izhodov, kako se je trenutno rešiti in sploh kako se je obvarovati v bodoče. Ne rečem, da se človeštvo zaveda tega v polni meri, ampak vsaj nekoliko se nagiba kako bi zadostilo pravi človeški misli. Kot skromen primer nam lahko služi klic po svetovnem miru.

Pa kakor so se pojavile spremembe na vseh drugih poljih človeškega udejstvovanja, tako so se pojavile tudi na polju narodne vzgoje. Ne upal bi si trditi, da se zaveda situacije starejša učiteljska omladina, za mlajše odkrito priznavam, da se je ne zaveda. Kdor ne verjame, naj se potruditi z mano!

Poglejmo na zborovanja! Mladina sedi tiho in rezervirano, njen pogled je srepo obrnjen v zrak, ničesar pričakujoča, kar bi jo moglo podžgati in navdušiti za pravo šolsko delo. Stopimo k njej v razred, med štiri stene, kjer se dolgočasno v družbi »neumne dece«. Opazujemo jo, kako jemlje deci z absolutistično disciplino še tiste zadnje prirojene zmožnosti ter mori z velikim trudom predelanimi, že zdavnaj zastarelimi učnimi slikami, nežne otroške možgane. Ali se je še potem čuditi, da pošlje osnovna šola toliko nestvorov v življenje! Ali moremo pričakovati skorajšnjega preobrata v kljub temu, da sestavljamo in prisegamo na lepo donečo resolucije v reforme šolskega dela v osnovni šoli, če že ideja ni pronikla v najmlajše, ki bi morali vendar biti za iste najbolj dovzetni!

Poglejmo za trenutek samo v Nemčijo! Koliko novih struj se je razvilo v kratkih desetletjih. Danes je večina učiteljskega čisto impregnirana z novim duhom in kako so se morale naglo umakniti vse stare forme, katere se pri nas tako lepo slišijo v terminih: »šolmeštrija«, »šola učilnica« in »papirnata avtoriteta«.

Mnogo je pri nas krivo okostenelo učiteljske, ki nudi učitelju malo, ali pa celo nič. Usojeno nam je sedaj, da imamo zaprto pot k viru prave znanosti. Čital sem nekoč, da nas postavijo pod žleb, kjer v debelem curku teče ravno za

nas prirojena znanost. Ni ga menda med nami, ki bi oporekal žalostnemu dejstvu, povrh pa še nezdrav milje, ki vzame mladini samostojnost. Na ta način dobimo potem življenja nezmožne starce, v telesih mladih ljudi.

V prvem momentu sem mislil, da sem nataknil preveč črna očala, a zdi se mi potrebno povedati resnico, čeravno obsojamo samega sebe.

Mogoče bo porekel kdo, da samo podiram, ne zidam pa nič. Omenjeni očitki bi me zadel le v slučaju, če bi prezrl pozitivno delo učiteljske omladine na šolskem polju. Ker se sedaj o njem ni nobenih sledov, si dovoljujem podati v to svrhu par skromnih smernic.

Omenjal sem že, da se pri nas veliko sklepa in govori o reformi šolskega in vzgojnega dela. Vse take sklepe bi morali ravno mi, mladi, prenašati z največjim ognjem v prakso ter preizkušati in se poglobljati v njih bistvo, ali so dovolj močni, da bodo vodili človeka k zarji, ki žari, še sedaj na nepoznanem nebu. Šola nam mora biti, kakor »strelni jarek«, v katerem se borimo kot levi, da ohranimo pravo življenje tisočev in tisočev naših malih, ki so nam izročeni, da jih »vodimo«. Otroška duša in naš lastni jaz nam morajo nuditi oblike, da bo dobil naš stan pravo obilježje. Mislim, da ni pretiran klic za nas mlade, ajdimo v šolo, postanimo tam res pravi mojstri, ki odgovarjajo duhu časa, potem bomo na mestu tudi drugod.

Učiteljska omladina! Mnogo se sklepa in se bo sklepalo o našem narodnem vzgojstvu. Ne smemo prespati dobe, zavedati se moramo, da vsak še tako neznan napačen ukrep udari pečat bodočnosti. Mogoče se bo zdelo komu smešno, češ: nerazsodna, vihrajoča mladina. Ne bojmo se očitkov, posezimo po strokovni izobrazbi, osamosvojimo se v šoli ter sledimo notranjemu glasu naše mlade duše, če še ni zmrznilo.

Zato »ustajmo bračo« in si zmanimo oči, da vidimo beli dan!

Bogdan Jurančič.

Splošne vesti.

K ČLENU 11. DRAG. UREDBE.

(Iz krogov poročenih učiteljic.)

Nova uredba o draginskih dokladah državnih nameščencev je izzvala v naših vrstah vihar ogorčenja radi krivice — zopet smo prikrajšane napram neporočenim tovarišicam za polovico draginskih doklad! Če država uvidi, da je državni nameščenec potreben draginskih doklad, naj tudi uvidi, da smo jih potrebni vsi v enaki meri, kajti draginja je za vse popolnoma enaka! Nikdar se mi še ni pripetilo pri nakupu, bodisi živil, bodisi obleke, da bi mi dejal prodajalec: Vi ste učiteljica, žena državnega

uradnika, za Vas stane blago polovico manj ko za druge!

Ali je pa menda delo poročene učiteljice manj vredno? — O ne! Tega tudi oni, ki nam režejo kruh, ne mislijo in ne trdijo, kajti učiteljice, poročene z neuradniki, dobivajo polne doklade. Zakaj ta dvojna mera? Je-li morda žena državnega uradnika v boljšem gnotnem položaju nego ona, ki ima za moža trgovca, posestnika, odvetnika, zdravnika? — Nikakor ne zavidamo tem našim tovarišicam njihovih doklad, saj imajo pravico do njih kot državne uradnice, a odločno zahtevamo zase iste pravice, saj imamo in izpolnjujemo tudi iste dolžnosti napram državi kakor druge! Trdno smo uverjene, da se zganejo vsi merodajni faktorji in odpravijo to krivico po geslu: Za enako delo — enako plačilo!

— **ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE SOLNIKU DAVORINU TRSTENJAKU** se vrši po zadnjem Učf. To varšiu objavljenemu sporedu na Binkoštni ponedeljek popoldne ob 14. uri na rojstni hiši na Krčevinah pod Humom pri Ormožu. Ker pričakujemo v slučaju ugodnega vremena veliko število učiteljstva in prijateljev šole iz vse Slovenije, pa tudi iz obmejnih krajev Hrvaške in Medžimurja ter celo številne delegacije iz Zagreba, je radi prehrane nujno potrebno, da se poedini udeleženci zglasijo pri svojih društvih in le-ta naj potem najpozneje do 7. junija naznanijo ormoškemu učf. društvu (predsednik nadučitelj Josip Rajšp v Ormožu) skupno število udeležencev, ki reflektirajo v Ormožu na obed. Nepriglašeni bodo ostali v slučaju velike udeležbe — brez obeda. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Železniška zveza je na vse strani ugodna. V pošte pride seveda že novi, od 1. junija veljavni vozni red.

— **Inšpektor v ministrstvu prosvete g. dr. Lokar** bo tekom junija radi vopklica v komisijo pri zrelostnih izpitih odsoten iz Beograda.

— **POV VSEM UDELEŽENCEM LETOŠNJE POKRAJINSKE SKUPŠČINE!** Delegate in vse one tovariše (ice), ki se udeležijo letošnje pokrajinske skupščine v Krškem dne 5. in 6. julija,*

* Prvi dan, t. j. v soboto dne 5. julija se vrši zborovanje širšega sosveta in zborovanje delegacije v sokolski dvorani. Isti dan po seji širšega sosveta se vršijo v šolskih prostorih seje posameznih odsekov. Ta dan morajo biti navzoči vsi člani ožjega in širšega sosveta, člani odsekov in vsi delegati.

Drugi dan, t. j. v nedeljo, dne 6. julija po prihodu jutranjih vlakov (iz Zid. mosta ob 6. oz. pol 10. uri, iz Zagreba ob 11,8 ure) se vrši skupščina v sokolski dvorani.

Če kdo izmed članov ožjega sosveta pride v Krško že v petek popoldne, naj to sporoči, da se preskrbi prenočišče.

pozivljamo, da se čimprej prijavijo podpisnemu društvu, najdalje do 20. junija. Vsak naj po dopisnici natančno naznani, za katere dneve želi prenočišča, obeda in večerje, ker bodo udeleženci takoj po prihodu dobili izkaznice, brez katerih nihče ne bo mogel dobiti preskrbe, kajti naše skromno mesto ne more nuditi vsega, česar smo bili vajeni v drugih večjih krajih, kjer smo zborovali. Glede prehrane bo vsak navezan na odkazano mu gostilno in bo prehranjevalni odsek poskrbel za eronost glede kakovosti in cene. Za brezbrizneže, ki se ne bodo pravočasno prijavili, ne prevzemamo nobene odgovornosti. Stanovanjski in prehranjevalni odsek bode ta poslovala na kolodvoru takoj po prihodu vlakov.

Obenem naj se prijavijo vsi tisti tovariši(ice), ki se nameravajo udeležiti kakega izleta. Priporočamo izlete na Stojdrago, Lisco, Kum; bližji izleti so v Rajhenštajn (premogokop pri Rajhenburgu), Sv. Duh nad Krškim (lep razgled); najbližji izlet pa je na Trško goru (s katere je krasen razgled na Krško polje in Gorjance) ter odtoč na »Srajbarski turen« pri Leskovcu. Za izlete, h katerim se bo priglasilo največ udeležencev, bo izletni odsek poskrbel voditelje (Priglasitev do 20. junija!).

Dasi smo imeli pomisleke zastran prireditve skupščine v Krškem (zlasti radi preskrbe prenočišč), vendar hočemo z združenimi močmi obeh posavskih društev, krškega in brežiškega, storiti vse, kar je v naši moči, da pripravimo našemu organiziranemu učitelstvu čim najprijetnejši sprejem. Zdravo in na videž v Krškem! Okrajno učiteljsko društvo v Krškem.

— **V Kranju** se izroči dne 4. junija t. l. pred zborovanjem učiteljskega društva za kranjski okraj odlikovanje reda sv. Save IV. razreda tov. Fr. Luznarju, nadučitelju na Primskovem pri Kranju, odličnemu našemu stanovskemu tovarišu in nad 25-letnemu glavnemu blagajniku bivše naše Zaveze. Odlikovancu iskreno čestitamo!

— **Pomožni učitelji**, ki so napravili usposobljenostni izpit v pomladanskem terminu, se opozarjajo, da vložijo za vstop v državno službo prošnjo na prosvetni oddelek v Ljubljani v zmislu čl. 12, čin. zakona.

— **Šmartno pod Šmarno goro.** Ob priliki majniškega izleta, ki sta ga priredila dva razreda k Bohinjskemu jezeru in k slapu Savice, se čuti pokr. šolsko vodstvo dolžno, da se tem potom v imenu izletnikov najsrečnejše zahvali g. hotelirju F. Seljaku pri »Sv. Duhu« ob Boh. jezeru za brezplačno prenočišče kakor tudi za izborni in otrokom odgovarjajočo postrežbo, ki se je nudila po neverjetno znižani ceni. S to velikodušnostjo si je gospod hotelir takoj pridobil srca naših izletnikov, za kar ga toplo pripo-

LISTEK.

Koncert drž. ženskega učiteljskega v Mariboru.

Pevski zbor drž. ženskega učiteljskega v Mariboru, ki je nastopil dne 3. maja t. l. v veliki Götzovi dvorani pod vodstvom svoje dirigentinje gđ. prof. Ropasove, je pokazal vsem navzočim jako velik napredek, če primerjamo lansko prireditev z letošnjo. Izvanredni uspehi je rezultat večmesečnega temeljitega študija in po pravici lahko smatramo imenovani zbor za najboljši ženski zbor Jugoslavije.* Le žal nam je, da je tudi temu zboru začrtana ona usoda kakor vsem šolskim zborom sploh, da je podvržen vsakoletnemu menjavanju izvršujočih članic. Ko bi se imel približati končnemu cilju, že ga čaka kruta usoda, zapisan je razcepljenju. Trud se mora pričeti znova, pravcato Sisifovo delo. In

* Kolikor nam je znano, je to dosedaj edini samostojni ženski zbor v naši domovini. Uredništvo.

vendar tudi ne. Trud, ki ga imajo pevski člani potem tako premišljenega študija, ne bo ostal brez koristi, ampak bo rodil povsod stoteren sad. Vsakterič član ali članica takega zbora se nikakor ne bo ustrašil dela, ki ga čaka po dovršenih študijah na glasbenem polju, zakaj tukaj je kulturno delovanje najbolj hvaležno in le z lepo slovensko pesmijo nam je mogoče zatirati surovost, ki vlada še semtertja pri nas. Prizadevanje vseh bo, da kolikor mogoče stremijo za tem, da se pri izvajanjih izboljša slovenska pesem tako kakor zasluži. Zatorej vztrajajte in ne ustrašite se onih, ki jim lepa glasbena umetnost ni posebno pri srcu.

Sedanji zbor razpolaga s posebno izdatnimi in lepimi altji. Kar se pa tiče preciznosti — vse skladbe namreč so bile izvajane na pamet — dalje na brezhilni intonaciji, prav posebno pa pri predavanju, je vredno največje pohvale. Zasluga za to gre predvsem dirigentinji gđ. prof. Ropasovi in g. Voglarju, ravnatelju zavoda, ki podpira pevski pouk v tako obilni meri. Če bi se še nekoliko bolj polagala stroga pazljivost na melodično linijo in na nekatere naravne pov-

darke, bi lahko smatrali izvajanje za dovršeno.

Zbor in dirigentinja sta žela obilo priznanja od mnogoštevilnega občinstva ter so se morali nekateri zbori celo ponavljati.

Prednašanih je bilo lepo število dvo-, tro-, četvero- in šesteroglasnih ženskih zborov, med katerimi so najbolj ugajale humoristične Pavčičeve: »Žabe«, resna in bogata Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, Adamičeva: »Sem si vzela«, Devova: »Zajček teče«, Dvočakov dvospevi s spremljevanjem klavirja: Št. 1. »Na begu«, št. 5. »Vezilo« in št. 9. »Prstan srečnih dni« in kompozicija dirigentinje same: »Ptice«.

Z obsežnim in mogočnim kontraaltom razpolaga operna pevka gđ. Zora Ropasova, sestra dirigentke, ki je prišla do popolne veljave v Mayerbeerovi ariji iz opere »Prerok«. Zapela nam je dovršeno tudi Pavčičevo: »Ženjenj«. Z ozirom na obilo priznanje je dodala še arijo iz opere »Samson in Dalila«.

Kot zadnja točka je bila na programu Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, četveroglasen ženski zbor, sopran-

in alt-solo in orkester s harfo, klavirjem in harmonijem. Alt-solo je absolvirala že prej imenovana gđ. Ropasova, sopranski solo pa je s sigurnostjo in mehko obvladala gđ. Radova, prof. solopetja v Glasbeni Matici v Mariboru.

Poleg vseh naštetih in še drugih skladb se nam je predstavila tudi izborna prof. moč tuk. Glasbene Matice gđ. Marija Finžgarjeva, ki je zaigrala virtuosno Liszt-Verdijevo koncertno parafrazo iz opere »Rigoletto«.

Ne smemo prezreti tudi naše marljive čebelice, gđ. Minke Zacherlove. Udeleževala se je skoro ves večer na odru pri klavirju ali harmoniju, ter spremljala Dvočakove in Bendlove pesmi precizno in diskretno.

Imenovani koncert je na lep način izpopolnil veliko vrzel letošnje koncertne sezone ter nudil bogato odškodnino vsem onim, katerim še ni zamrl čut za lepo glasbeno umetnost. Zavod je na to impozantno prireditev lahko ponosen.

V enakem obsegu so neumorne pevke izvajale vse koncertne točke dne 10. maja v Ptuj, za kar jih je mnogoštevilno občinstvo burno aklamiralo.